

СТАНОВИЩЕ
от проф. д-р Насер Паязити
за дисертационния труд на кандидат Юлка Р. Имери със
заглавие:
*„ВОКАЛНАТА СИСТЕМА НА АЛБАНСКИЯ ГОВОР В
ПРЕШЕВСКАТА ДОЛИНА“*

Юлка Имери, която е редовен асистент в Университет „Фехми Агани“ в Джакова и работи с Университет „Иса Болетини“ в Митровица и Университет „Укшин Хоти“ в Призрен в областта на езикознанието, е предала докторската си теза със заглавие „ВОКАЛНАТА СИСТЕМА НА АЛБАНСКИЯ ГОВОР В ПРЕШЕВСКАТА ДОЛИНА“, която, в качеството ми на член на комисията, ми беше изпратена и която с удоволствие прочетох, поради което представям настоящето

СТАНОВИЩЕ

Докторската теза, разработена от кандидат Юлка Имери, е плод на усърдния подбор, извършен с цялото професионално и научно старание, което се изисква за равнището на разглеждане на подобен въпрос, на първо място от гледна точка на докторското проучване, но поради естеството на тази рецензия, няма да се спираме върху подробни детайли от работата на кандидата. Въпреки това не може да не споменем общите си впечатления от изследването по отношение на подхода, проучвателската дейност и разработването на темата, засегната в дисертацията, за достигането до конкретните резултати.

Работата се състои от четири части. В първата част авторката включва въстъпителна част и методология на изследването; във втората е разгледан говорът на Буяновац и околностите, акустичната и експерименталната фонетика, резултатите от програмата Praat, изчислени чрез програмата SPSS, както и графиките, направени с програмата Excel; в третата е изследван говорът на Прешево и околностите, акустичната и експерименталната фонетика, резултатите, получени от програмата Praat, изчислени чрез програмата SPSS, както и графиките, направени с програмата Excel.

Четвъртата част е посветена на лексикалния аспект – представени са заемки, които се откриват в говора на Прешевската долина, като тези думи и тяхната употреба в гегийските говори биват сравнени със стандартния албански език.

В работата си авторката се придържа повече към експерименталния подход, тъй като до този момент той не е бил използван и за първи път се превръща в обект на изследване. Изведени са следните твърдения по отношение на езиковите характеристики на говора в Прешевската долина:

- Заместване на гласната /y/ с гласната /i/;

- произнасяне на гласните и съгласните фонеме според речевата норма на стандартния албански в някои населени места в Прешевската долина, както и използване на дълги гласни в някои от тях;
- Според Имери в говора на Прешевската долина съществуват редица думи, заети от сръбския, турския и английския.
- По отношение на адстрата като езиково явление, което се развива в един език под влияние на контакта със съседен език, отражение на адстрата има при фонемата /y/, която, в резултат на общуването с носители на сръбския език, преминава в /i/.
- Според постигнатите резултати, които Имери изтъква след всяка завършена част, свързана с говорите, заключаваме, че амплитудата на една определена честота в даден момент се представя чрез интензитет на цвета (нюанси).
- В Прешевската долина и околностите преобладава броят думи, заети от турския, докато в Буяновац и околностите най-много заемки има от сръбски език.
- Изследваният корпус показва включването на фонетично-диалектните единици, осъществени чрез различни езикови средства, в рамките на научен труд. Цялата работа на Имери се базира на интервютата с информанти от албаноезична територия, която е била извън фокуса на внимание, както от икономическа, така и от политическа гледа точка;
- Говорът на Прешевската долина е част от група идиоми на североизточния гегийски и като такъв дели сходства с тях. Този говор, обект на изследването, пази прилики с други говори на североизточния гегийски заради пограничността си и достатъчната си изолираност от другите земи. Той съхранява редица езикови особености, чието разглеждане е от интерес за албанската диалектология изобщо и за говорите в гегийския, в частност.

От всичко, което изредихме по-горе, можем да твърдим, че работата на кандидат Юлка Имери със заглавие „ВОКАЛНАТА СИСТЕМА НА АЛБАНСКИЯ ГОВОР В ПРЕШЕВСКАТА ДОЛИНА“ е разработена добре, с методологическата апаратура и необходимата литература като доказателство за подготовката и научно-изследователската зрялост на нашата кандидатка, особено в полето на експерименталната фонетика. Затова с удоволствие потвърждаваме, че подготвената за защита докторска теза „ВОКАЛНАТА СИСТЕМА НА АЛБАНСКИЯ ГОВОР В ПРЕШЕВСКАТА ДОЛИНА“ на кандидат Юлка Имери за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ по филология.

Проф. д-р. Насер Паязити
Прищински университет

